

Votar un copríncep

L'estatut particular del Principat d'Andorra fa que els dos caps d'estat de les Valls no puguin ser elegits per habitants del país. El bisbe de la Seu d'Urgell i el president de la República francesa, heus ací els dos caps d'estat singulars per un petit territori.

M. Carme Grau-Ribot

Només són 468 km², i per aquesta superfície tenim dos coprínceps. L'un, és un bisbe i l'altre, tot un president de república. Tots dos, però, als ulls dels andorrans són iguals, amb el mateix poder. Qualsevol decisió que afecti el Principat, ja sia en el terreny de la justícia o en el civil, ha de ser presa de comú acord entre tots dos. Ho diuen els llibres consuetudinaris andorrans: els coprínceps tenen un poder indivís i la sobirania al Principat d'Andorra.

Aquestes prerrogatives les van adquirir l'any 1278, mitjançant el «Pareatge» o acord signat entre el bisbe d'Urgell, Pere d'Urg, i Roger Bernat III, comte de Foix; el rei Pere d'Aragó va ser el testimoni d'excepció de l'acte, fent la figura de «fiançador». Amb aquest document es va posar fi a les diferències entre els dos senyors.

La sobirania del bisbe d'Urgell ha anat passant d'un prelat a l'altre fins els nostres dies; en canvi, pel costat francès els canvis van ser importants, en passar els drets del comtat de Foix al rei de França. Els andorrans han passat de comtes a presidents de república, passant per reis i fins i tot per Napoleó, que va voler tornar la sobirania al poble andorrà, que, en cap moment va tenir la idea de desfer el que havia perdurat des del segle XIII i que havia estat el garant de la seva neutralitat.

Dos coprínceps per a un poble

El bisbe de la Seu d'Urgell, avui Joan Martí i Alanis, és, amb el Sant Pare, l'únic eclesiàstic amb poder temporal. Ha de prendre decisions polítiques i disposa de prou poder per prohibir a Andorra tot el que l'església no pot prohibir enlloc, com el divorci o el

Joan Martí i Alanis, bisbe de la Seu d'Urgell, amb François Mitterrand, president de la República francesa, a la sortida de la Casa de la Vall.

joc. El copríncep episcopal dels andorrans només pot ser elegit pel Papa. El bisbe actual, Joan Martí, va ser nomenat per butlla pontificia el mes de novembre de 1970, on se'l designava bisbe de la diòcesi d'Urgell. El dia 30 de gener de 1971, Joan Martí i Alanis prenia possessió del seu càrrec de copríncep d'Andorra. El seu predecessor, Ramon Iglesias, va ostentar el càrrec des de 1942 fins que va retirar-se, l'any 1969. A hores d'ara s'ignora si el bisbe Joan Martí romandrà al seu lloc fins a la jubilació. És aquesta una incògnita que, cada vegada que es parla de substituir el bisbe de Barcelona, sembla que es vulgui aclarir. El nom de Joan Martí com a possible substitut sona cada vegada més, encara que sempre, des del Palau Episcopal, s'hagi declarat ignorar el futur destí de l'actual copríncep. Així, pel que fa al costat episcopal, els andorrans no hi tenen res a dir. El Papa decideix i els andorrans es limiten a investir-lo. Val a dir que, durant el seu mandat, els dos coprínceps gaudeixen de la nacionalitat an-

dorrana, de la mateixa manera que també tenen aquesta facultat els capellans que exerceixen a les Valls, tots nomenats pel bisbe-príncep i els representants dels coprínceps a Andorra i a les respectives delegacions permanents establertes en territori francès i espanyol.

El cas del copríncep francès és sensiblement diferent. El càrrec de president de la república, a França, és elegit per sufragi universal. Ara bé, els

andorrans, ni entren ni surten... encara que hi va la meitat de la seva sobirania. Paradoxalment, els més de tres mil francesos residents al Principat d'Andorra, són els únics que poden votar el seu copríncep i president de la república alhora.

Existeix, però, un reduït nombre d'andorrans —uns 300— que tenen la rara facultat de poder elegir el seu copríncep. I això, gràcies a les prerrogatives que els dona la doble nacionalitat. Encara que a França són considerats com francesos únicament, a Andorra són andorrans. Si aquests privilegiats han conservat la seva inscripció en una circumscripció electoral francesa, podran votar per procuració o bé desplaçar-se a l'estat veí per emetre el seu sufragi.

Ara per ara, Andorra compta amb un copríncep socialista i un copríncep bisbe. A partir del mes de maig vinent, les coses poden canviar. No és fàcil, però, que la balança la inclinïn els trescents andorrans-francesos que tenen el privilegi d'elegir un dels coprínceps...